

Verordening maatschappelijke participatie gemeente Nijmegen

Artikel 1 – Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. **wet**: de Participatiewet;
- b. **maatschappelijke participatieplicht**: de verplichting voor belanghebbende om naar vermogen onbeloonde activiteiten te verrichten gericht op deelname aan het maatschappelijk leven, indien (nog) geen arbeidsinschakeling mogelijk is;
- c. **belanghebbende**: persoon met een uitkering op grond van de wet;
- d. **college**: het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 2 – Doel van de participatieplicht

- 1. De maatschappelijke participatieplicht heeft tot doel:
 - a. het bevorderen van maatschappelijke betrokkenheid;
 - b. het tegengaan van sociaal isolement;
 - c. het versterken van vaardigheden en arbeidsritme;
 - d. het bevorderen van (toekomstige) arbeidsinschakeling.
- 2. De verplichting wordt individueel afgestemd en proportioneel toegepast.

Artikel 3 – Doelgroep

- 1. De participatieplicht kan worden opgelegd aan belanghebbenden:
 - a. die (tijdelijk) niet direct bemiddelbaar zijn naar arbeid; en
 - b. van wie redelijkerwijs verwacht kan worden dat zij naar vermogen maatschappelijke activiteiten verrichten.
- 2. Het college houdt rekening met:
 - a. de mogelijkheden van de inwoner
 - b. persoonlijke wensen en kwaliteiten van de inwoner
 - c. lichamelijke of psychische beperkingen;
 - d. zorgtaken;
 - e. taalniveau
 - f. persoonlijke omstandigheden.

Artikel 4 – Invulling van maatschappelijke activiteiten

- 1. Onder maatschappelijke activiteiten worden verstaan:
 - a. vrijwilligerswerk;
 - b. mantelzorg;
 - c. deelname aan wijkactiviteiten;
 - d. educatieve of activerende trajecten;
 - e. andere door het college aangewezen maatschappelijk nuttige werkzaamheden.
- 2. Activiteiten:
 - a. verdringen geen reguliere arbeid;

- b. zijn additioneel van aard;
 - c. vinden plaats binnen redelijke duur en omvang.
- 3. De inwoner wordt gestimuleerd om zelf activiteiten aan te dragen die kunnen gelden als maatschappelijke participatie. Het college zal deze initiatieven goedkeuren als:
 - a. aan de voorwaarden van deze verordening wordt voldaan
 - b. er geen belemmering is in mogelijke toeleiding of uitstroom naar arbeid
 - c. er geen belemmering is in de nakoming van verplichtingen op grond van artikel 55 van de wet.
- 4. Voor een inwoner met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en die beperkingen, chronische psychische of psychosociale problemen ervaart, kunnen ook voorzieningen op grond van de Wmo 2015 worden ingezet ter invulling van de maatschappelijke participatie.

Artikel 5 – Plan van aanpak en beschikking

- 1. Het college legt de participatieplicht vast in een beschikking en de concrete invulling in een plan van aanpak dat onderdeel is van de beschikking.
- 2. In het plan wordt opgenomen:
 - a. aard van de activiteit;
 - b. omvang (uren per week);
 - c. duur;
 - d. evaluatiemomenten.
- 3. De uitgevoerde activiteiten in het kader van de participatieplicht wordt minimaal eenmaal per zes maanden geëvalueerd.

Artikel 6 – Ontheffing

- 1. Het college kan tijdelijk of geheel ontheffing verlenen indien:
 - a. sprake is van medische belemmeringen;
 - b. sprake is van zwaarwegende sociale omstandigheden;
 - c. deelname redelijkerwijs niet kan worden verlangd.
- 2. Ontheffing wordt schriftelijk gemotiveerd.

Artikel 7 – Primaat van arbeidsinschakeling

Uitstroom naar betaalde arbeid blijft zoveel mogelijk uitgangspunt. Dat betekent dat de participatieplicht pas wordt ingezet als arbeidsinschakeling (nog) niet aan de orde is. Als tijdens een evaluatiemoment blijkt dat arbeidsinschakeling mogelijk is, is het college gerechtigd de participatieplicht tussentijds te herzien.

Artikel 8 – Handhaving

- 1. Indien belanghebbende de verplichting verwijtbaar niet nakomt, kan het college een maatregel opleggen conform de gemeentelijke maatregelverordening.
- 2. De maatregel is proportioneel en afgestemd op de ernst van de gedraging.

Artikel 9 – Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen afwijken van deze verordening indien toepassing leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Artikel 10 – Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op [datum] en kan worden aangehaald als:
Verordening maatschappelijke participatie Gemeente Nijmegen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 – Begripsbepalingen

Dit artikel bevat de definities die noodzakelijk zijn voor een juiste interpretatie van de verordening.

De term *maatschappelijke participatieplicht* ziet op de wettelijke verplichting voor uitkeringsgerechtigden om naar vermogen bij te dragen aan maatschappelijk nuttige activiteiten indien (nog) geen directe arbeidsinschakeling mogelijk is.

Het begrip *naar vermogen* is ontleend aan de systematiek van de Participatiewet en impliceert een individuele beoordeling waarbij rekening wordt gehouden met belastbaarheid, competenties en persoonlijke wensen en omstandigheden.

Door aansluiting te zoeken bij de wettelijke terminologie wordt interpretatieverschil voorkomen en wordt geborgd dat de verordening binnen het wettelijk kader blijft.

Artikel 2 – Doel van de participatieplicht

Dit artikel beschrijft het doel en karakter van de verplichting.

De maatschappelijke participatieplicht is nadrukkelijk **geen strafmaatregel**, maar een activeringsinstrument. De doelstellingen zijn meervoudig:

- bevordering van maatschappelijke betrokkenheid;
- voorkoming van sociaal isolement;
- behoud of ontwikkeling van (werknemers)vaardigheden;
- toeleiding naar arbeid op langere termijn.

Het tweede lid benadrukt het proportionaliteitsbeginsel en het maatwerkbeginsel. De verplichting mag niet verder gaan dan noodzakelijk en moet passend zijn bij de individuele situatie.

Artikel 3 – Doelgroep

Dit artikel regelt voor wie de participatieplicht kan gelden.

De verplichting is bedoeld voor belanghebbenden:

- die niet volledig zijn ontheven van arbeidsverplichtingen;
- maar bij wie (tijdelijk) geen directe arbeidsinschakeling mogelijk is.

Het college moet steeds een individuele afweging maken. Factoren zoals gezondheid, zorgtaken, taalvaardigheid en psychosociale omstandigheden worden expliciet benoemd om te waarborgen dat de toepassing zorgvuldig en evenwichtig plaatsvindt. Persoonlijke wensen en kwaliteiten van de inwoner worden expliciet genoemd om het maatwerkkarakter te benadrukken en te verzekeren dat de inwoner zelf ook inbreng heeft bij de invulling van de participatieplicht.

Hiermee wordt aangesloten bij algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het zorgvuldigheids- en evenredigheidsbeginsel.

Artikel 4 – Invulling van maatschappelijke activiteiten

Dit artikel concretiseert wat onder maatschappelijke activiteiten wordt verstaan.

De opsomming is niet limitatief, zodat het college beleidsruimte behoudt. Het gaat om activiteiten die:

- maatschappelijk nuttig zijn;
- additioneel van aard zijn;
- geen reguliere arbeid verdringen.

De verdringingstoets is essentieel. Activiteiten mogen niet leiden tot verlies van reguliere werkgelegenheid of oneerlijke concurrentie. Dit sluit aan bij bestaande jurisprudentie en beleidskaders rondom additionele arbeid.

Daarnaast dient de omvang (uren per week) redelijk te zijn en afgestemd op de belastbaarheid van de belanghebbende. In het derde lid is verankerd dat de inwoner binnen bepaalde kaders zelf invloed heeft op de invulling van de maatschappelijke participatieplicht. De dwingende formulering van het derde lid verzekert dat het college meegaat in de eigen inbreng van de inwoner als daartegen geen bezwaren bestaan.

Artikel 5 – Plan van aanpak en beschikking

Dit artikel waarborgt rechtszekerheid.

De verplichting wordt vastgelegd in een beschikking, zodat:

- duidelijk is wat van belanghebbende wordt verwacht;
- bezwaar en beroep mogelijk zijn;
- transparantie wordt geborgd.

De concrete invulling van de participatieplicht wordt opgenomen in een plan van aanpak, dat gedurende het traject na overleg met de inwoner kan worden aangepast naar de actuele stand van zaken. Het plan van aanpak bevat minimaal:

- aard van de activiteit;
- omvang in uren;
- duur;
- evaluatiemomenten.

Regelmatige evaluatie (minimaal halfjaarlijks) voorkomt dat verplichtingen langer voortduren dan noodzakelijk en waarborgt actualiteit.

Artikel 6 – Ontheffing

Dit artikel biedt ruimte voor uitzonderingen.

De maatschappelijke participatieplicht is geen absolute verplichting. Indien deelname redelijkerwijs niet kan worden verlangd, kan het college (tijdelijk of geheel) ontheffing verlenen.

Voorbeelden:

- medische beperkingen (indien nodig onderbouwd met advies of indicatie);
- intensieve mantelzorg;
- crisissituaties.

Een schriftelijke motivering is vereist in het kader van rechtsbescherming en transparantie.

Artikel 7 – Primaat van arbeidsinschakeling

Artikel 7 benadrukt dat uitstroom richting betaalde arbeid uitgangspunt is en zoveel mogelijk blijft. De maatschappelijke participatie komt pas in beeld als uitstroom naar betaalde arbeid (nog) geen optie is en kan dus ook worden beëindigd als het wel een optie is (geworden).

Artikel 8 - Handhaving

Dit artikel regelt de koppeling met het gemeentelijk sanctiestelsel (maatregelverordening).

Indien de belanghebbende verwijtbaar niet voldoet aan de verplichting, kan een maatregel worden opgelegd. Hierbij geldt:

- proportionaliteit;
- individuele afweging;
- verwijtbaarheidstoets.

Automatische of standaardverlagingen zonder individuele beoordeling zijn niet toegestaan.

Het college moet steeds nagaan of sprake is van opzet, nalatigheid of overmacht.

Artikel 8 – Hardheidsclausule

De hardheidsclausule biedt ruimte om in uitzonderlijke gevallen af te wijken van de verordening indien toepassing leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Deze bepaling voorkomt onredelijke uitkomsten in individuele situaties en biedt flexibiliteit binnen het kader van de wet.

Artikel 9 – Inwerkingtreding

Dit artikel regelt de formele inwerkingtreding en citeertitel. De **ingangs**datum moet aansluiten bij de datum van wetswijziging en publicatie**datum** in het gemeenteblad.